

Det blev her fastslået, at spørgsmålet måtte ses i en bredere europæisk sammenhæng og i lyset af det sikkerhedspolitiske mønster, der var under dannelse i Europa.

På våbenkontrol- og nedrustningsområdet er der siden opnået en række konkrete resultater af betydning for Europa:

Allerede i november 1990 undertegnedes CFE-aftalen om reduktion af de konventionelle styrker i Europa, og reduktionsmålene er nået som aftalt – med de justeringer, der blev foretaget på den nylige gennemgangskonference.

CFE-aftalen er indgået mellem de OSCE-stater, der er medlemmer af NATO, og dem, der var medlemmer af den daværende Warszawa-pagt.

I januar 1991 og juli 1993 indgik Rusland og USA henholdsvis START I og II-aftalerne. START II afventer russisk ratifikation.

Aftalernes gennemførelse vil føre til en reduktion af landenes strategiske kernevåben til under halvdelen.

Frankrigs og Storbritanniens atomvåben er under kraftig reduktion.

Belorus og Ukraine samt Kasakhstan har i medfør af Lissabonprotokollen af maj 1992 opfyldt de reduktionsforpligtelser i medfør af START I, som de overtog fra Sovjetunionen. De to førstnævnte lande er i dag atomvåbenfri, og de har sammen med Kasakhstan desuden tiltrådt NPT-traktaten.

I 1995 afholdtes den femte gennemgangskonference i forbindelse med NPT. Konferencen nåede til enighed om en forlængelse af traktaten på ubestemt tid. Der blev også truffet beslutning om en styrkelse af den fremtidige gennemgang af traktaten. Og endelig blev NPT-traktatens artikel 6 udmøntet i vedtagelser, hvorefter atommagterne vedholdende vil bestræbe sig på globale reduktioner af de nukleare våben med sigte på disse våbens fuldstændige afskaffelse.

Styrkelsen af NPT-traktaten i 1995 blev i 1996 fulgt op af endnu et vigtigt skridt i de internationale bestræbelser for nuklear ikkespredning og nedrustning, idet CTB-traktaten af FN's generalsekretær den 24. september i år åbnedes for undertegnelse. Og som et af de første lande undertegnede Danmark samme dag traktaten.

Traktaten er nu tiltrådt af de fem erklærede atommagter og forbyder uden tidsbegrænsning enhver nuklear sprængning. Desuden vil traktaten forhindre fremkomst af nye typer kernevåben og stoppe den kvalitative udvikling af de bestående nukleare våben.

CTBT er således endnu et vigtigt supplement til det samlede internationale regime for fuldstændig nuklear nedrustning.

Der er desværre en vis udsigt til, at CTBT, bl.a. på grund af Indiens og som følge heraf også Pakistans vægring ved at undertegne og ratificere traktaten, ikke formelt vil træde i kraft. Men med den forventede undertegnelse og ratifikation af et overvældende flertal af FN's medlemslande, herunder atommagterne, vil den alligevel udgøre et politisk funktvejende faktum, som i praksis må sætte en stopper for nukleare sprængninger.

Næste skridt i de internationale bestræbelser for nuklear nedrustning vil være en standsning af produktion af spalteligt materiale til anvendelse ved fremstilling af atomvåben. Indledningen af forhandlinger om en traktat herom indgik i slutvedtagelserne fra den femte NPT-gennemgangskonference.

Andre kategorier af masseødelæggelsesvåben udgøres af de kemiske og biologiske våben.

Konventionen om forbud mod kemiske våben, CWC, er indtil nu ratificeret af 64 stater, og med den 65. stats ratifikation af traktaten vil den træde i kraft.

Hverken USA eller Rusland har ratificeret traktaten endnu, men en amerikansk ratifikation vil formentlig kunne ske næste år, og traktaten forventes under alle omstændigheder at træde i kraft i løbet af 1997.

CWC er endnu en milepæl i nedrustningsprocessen. Den vil afskaffe en hel kategori af masseødelæggelsesvåben og dermed fjerne en destabiliserende trussel mod global og regional sikkerhed.

Til CWC er knyttet et omfattende verifikationsregime. Danmark og de øvrige EU-lande arbejder på, at et tilsvarende regime vil kunne sættes i kraft i løbet af 1998 for konventionen om forbud mod biologiske våben.

For at fuldstændiggøre billedet af nævnte aftaler om nukleare, kemiske og biologiske våben vil jeg nævne, at der findes ikkespredningsmekanismer vedrørende produkter, der kan anvendes ved fremstilling af de pågældende våben, og at der endvidere er etableret et særligt regime til forhindring af spredning af missilteknologi.

Det anføres i bemærkningerne til beslutningsforslaget, at der ikke er konkrete nedrustningsinitiativer i gang for at fjerne de resterende atomvåben i Europa.